

צוואות וירושות - מה בין צוואה לירושה?

כאשר אדם מת, הנכסים שלו (רכוש, נדל"ן וכו') עוברים ליורשיו. נכסים אלו הם העיזבון שלו.

בישראל, אדם יכול לקבוע למי יעבור רכושו לאחר מותו, שכן במדינת ישראל יש חופש הורשה כמעט מוחלט, להבדיל ממדינות אחרות. ישנם חריגים בחוק, לגביהם לא יחול חופש ההורשה המוחלט.

הדרך בה אדם יכול לקבוע מה יעשה בנכסיו לאחר מותו היא באמצעות כתיבת צוואה. בצוואתו של אדם הוא יכול לקבוע מי יירש את נכסיו ובאילו תנאים.

דיני ירושה

אם אדם לא השאיר צוואה אחריו, יחולו דיני הירושה, אשר נגזרים מחוק הירושה התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה"). היורשים על-פי דין הם בני המשפחה של הנפטר, בהתאם למידת הקרבה המשפחתית.

מעגלי הקרבה וסדר חלוקת העיזבון מוגדרים בחוק הירושה. אם המנוח השאיר אחריו בת זוג וילדים, העיזבון יחולק שווה בשווה - מחצית מהעיזבון תעבור לבת הזוג והמחצית השנייה תתחלק בין הילדים.

אם המוריש הותיר אחריו ילדים, שאר קרובי המשפחה לא יהיו זכאים לחלק מירושתו. כלומר: לא ממשיכים לבדוק את מעגלי הקרבה המוגדרים בחוק.

עריכת צוואה - 4 דרכים

אם אדם השאיר אחריו צוואה תקפה, הרי שיש למלא אחר הוראות הצוואה, והיא תגבר על החלוקה הנ"ל הקבועה בדיני הירושה.

צוואה היא מסמך בו אדם קובע מה יעשה ברכושו לאחר מותו.

ארבע הדרכים בהן ניתן לערוך צוואה קבועות בחוק הירושה, ואלו הן:

1. **צוואה בכתב יד** - צוואה הכתובה בכתב ידו של המצווה. אפשר לערוך אותה בלי עדים או עורך דין, אך חשוב לדעת כי יהיה קל יותר לערער על צוואה כזו.

2. **צוואה בעדים** - צוואה הנערכת במעמד שני אנשים, אשר המצווה קבע כי הם העדים לצוואתו. אין חובה בנוכחות עורך דין או בחתימתו - חתימת שני העדים מספיקה.

3. **צוואה בפני רשות** - צוואה המוגשת לגורם רשמי או נעשית באמצעותו. הגורם יכול להיות שופט, חבר בית דין דתי, רשם של בית משפט, הרשם לענייני ירושה או נוטריון. צוואה שקבלה אישור מנוטריון היא צוואה שקשה לערער עליה.

4. **צוואה בעל פה** - צוואת "שכיב מרע". צוואה זו נועדה למקרים בהם אדם לא יכול לערוך צוואה באחת מהדרכים שצוינו לעיל בשל מצבו (למשל: אדם גוסס שנמצא על ערש דוויה).

הפקדת צוואה - אצל הרשם

אדם שערך צוואה בכתב יד או על-ידי עדים, יכול להפקיד את צוואתו אצל הרשם לענייני ירושה.

הפקדת צוואה ניתנת לכל מי שערך צוואה בכתב יד או על ידי עדים ומעוניין להפקיד את הצוואה אצל הרשם לענייני ירושה. הדבר יכול לסייע בשמירת הצוואה ולמנוע את אובדנה.

התנגדות לצוואה

לאחר פרסום בעיתונות וברשומות של בקשה לצו קיום צוואה, ניתן להגיש התנגדות לרשם לענייני ירושה כדי למנוע את מתן הצו.

ישנן מספר עילות להתנגדות לצוואה - עילות צורניות אשר מצביעות על בעיות ופגמים באופן עריכת הצוואה ועילות מהותיות המצביעות על בעיות ופגמים בתוכן הצוואה ובנסיבות הקשורות לעריכתה (למשל: התנגדות לצוואה בשל עריכת צוואה תחת איום, כפייה, לחץ, והטעיה; כלומר: טענה להשפעה בלתי הוגנת על עושה הצוואה).

לאחר שהוגשה התנגדות והרשם לענייני ירושה בדק אותה, הוא יעביר את הבקשה למתן צו קיום צוואה ואת ההתנגדות, לבית-המשפט לענייני משפחה כדי שיכריע בעניין.